

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้น ด้านสุขภาพจิตของนักเรียน อาชีวศึกษา ระดับ ปวช. ปีที่ 1-3 ในกรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรผลด้านสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ำ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปกติผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยแบ่งตามคะแนนเฉลี่ยสะสม ของนักเรียน ตัวแปรเกี่ยวกับภูมิลำเนาที่พักอาศัย อาชีพบิดา อาชีพมารดา รายได้บิดา ราย ได้มารดา ระดับการศึกษาบิดา ระดับการศึกษามารดา เงินค่าใช้จ่ายต่อเดือน ความสัมพันธ์ ระหว่างบิดามารดา ผู้มีอำนาจตัดสินใจในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับบิดา มารดา สภาพแวดล้อมในด้านที่อยู่อาศัย การเลือกเรียนสาขาวิชาชีพ ความคาดหวังของ นักเรียนหลังจบการศึกษา ความคาดหวังของบิดามารดาในความสำเร็จของนักเรียน และปัญหา ของนักเรียน

สรุปผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 635 ราย ซึ่งมาจากวิทยาลัย 6 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยพณิชยการเซนต์พณ วิทยาลัยพณิชยการธนบุรี วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง วิทยาลัยพณิชยการอินทราชัย วิทยาลัยเทคนิคราชสีถาราม วิทยาลัย เทคนิคกาญจนาภิเษกมหานคร มีอายุระหว่าง 15-20 ปี เป็นเพศชาย 302 ราย เพศหญิง 333 ราย นับถือศาสนาพุทธ 589 ราย คริสต์ 11 ราย อิสลาม 35 ราย ตัวแปรประกอบด้วย คะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA) มี GPA ต่ำกว่า 2.00 คิดเป็นร้อยละ 12.6 GPA 2.01-2.50 คิดเป็นร้อยละ 26.1 GPA 2.50 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 61.3 ทางด้านที่พักอาศัย กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิตมากที่สุด เป็นกลุ่มที่พักอาศัยในบ้านพัก, แฟลต คิดเป็นร้อยละ 6.3 กลุ่มที่มีปัญหาทางสุขภาพจิตน้อยที่สุด เป็นกลุ่มที่พักอาศัยบ้านบิดามารดา คิดเป็นร้อยละ 58.8 ทางด้านอาชีพบิดา กลุ่มที่มีปัญหามาก ที่สุด เป็นกลุ่มที่บิดาประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 17.2 กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิต น้อยที่สุด เป็นกลุ่มที่บิดาประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 25.5 ทางด้านอาชีพมารดา กลุ่ม ที่มีปัญหามากที่สุด เป็นกลุ่มที่มารดาประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 23.3 กลุ่มที่มี ปัญหาสุขภาพจิตน้อยที่สุด เป็นกลุ่มที่มารดาประกอบอาชีพค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 31.7 ทาง ด้านรายได้บิดา กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิตมากที่สุด เป็นกลุ่มที่บิดามีรายได้ต่ำกว่า 2,000 บาท

คิดเป็นร้อยละ 6.6 กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิตน้อยที่สุด เป็นกลุ่มที่บิดามีรายได้ 2,001-5,000 บาท และรายได้มากกว่า 14,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 22.2, 20.9 ตามลำดับ ทางด้านรายได้ มารดา กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิตมากที่สุด เป็นกลุ่มที่มารดามีรายได้ต่ำกว่า 2,000 บาท คิดเป็น ร้อยละ 14.2 กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิตน้อยที่สุด เป็นกลุ่มที่มารดามีรายได้ 2,001-5,000 บาท และรายได้มากกว่า 14,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.5, 13.1 ตามลำดับ ทางด้านการศึกษาบิดา มารดา กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิตมากที่สุด เป็นกลุ่มที่บิดามารดามีการศึกษาระดับปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 0.9, 0.3 ตามลำดับ กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิตน้อยที่สุด เป็นกลุ่มการศึกษาทุกระดับ ทางด้านเงินค่าใช้จ่ายของนักเรียน กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิตมากที่สุด เป็นกลุ่มที่มีเงินค่า ใช้จ่าย 3,001-4,000 บาท กลุ่มที่มีเงินค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.0, 24.4 ตามลำดับ กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิตน้อยที่สุด เป็นกลุ่มที่มีเงินค่าใช้จ่าย 1,001-2,000 บาท ทาง ด้านความสัมพันธ์ของบิดามารดา กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิตมากที่สุด เป็นกลุ่มหย่าร้าง กลุ่มบิดา มารดาทะเลาะวิวาทกันเป็นบางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.3, 24.4 ตามลำดับ กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพ จิตน้อยที่สุด เป็นกลุ่มที่บิดามารดารู้ใคร่กันดี คิดเป็นร้อยละ 51.1 ทางด้านผู้มีอำนาจตัดสินใจ ในครอบครัว กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิตมากที่สุด เป็นกลุ่มที่มารดามีอำนาจตัดสินใจ คิดเป็นร้อย ละ 16.7 กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิตน้อยที่สุด เป็นกลุ่มที่บิดามารดามีบทบาทตัดสินใจเท่ากัน คิด เป็นร้อยละ 24.6 ทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิต มากที่สุด เป็นกลุ่มที่นักเรียนไม่สนิทกับบิดามารดา คิดเป็นร้อยละ 10.9 กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิต น้อยที่สุด เป็นกลุ่มที่นักเรียนสนิทกับบิดามารดา คิดเป็นร้อยละ 62.4 ทางด้านสภาพแวดล้อม ด้านที่อยู่อาศัย กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิตมากที่สุด เป็นกลุ่มที่สภาพแวดล้อมไม่ปลอดภัย ไม่น่า อยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 23.1 กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิตน้อยที่สุด เป็นกลุ่มที่สภาพแวดล้อม ปลอดภัย น่าอยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 70.0 ทางด้านการเลือกเรียนสาขาวิชาชีพ กลุ่มที่มีปัญหา สุขภาพจิตมากที่สุด เป็นกลุ่มที่เลือกเรียนตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาหรืออาจารย์ ประจำชั้น คิดเป็นร้อยละ 0.9 กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิตน้อยที่สุด เป็นกลุ่มที่เลือกตามความสนใจ และความถนัดของนักเรียนเอง คิดเป็นร้อยละ 85.4 ทางด้านความคาดหวังทางการศึกษาของ บิดามารดา กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิตมากที่สุด เป็นกลุ่มที่บิดามารดาต้องการให้ออกไปประกอบ อาชีพ เมื่อจบการศึกษาระดับ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 1.1 กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิตน้อยที่สุด เป็น กลุ่มที่บิดามารดาไม่ได้สนับสนุนการศึกษาคิดว่าเพียงพอแล้ว คิดเป็นร้อยละ 55.7 ทางด้านความ คาดหวังทางการศึกษาของนักเรียน กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิตมากที่สุด เป็นกลุ่มที่นักเรียนต้องออก ไปประกอบอาชีพเมื่อจบการศึกษาระดับ ปวช. คิดเป็นร้อยละ 1.7 กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิตน้อย

สุด เป็นกลุ่มที่ต้องการศึกษาต่อระดับ ปวส. คิดเป็นร้อยละ 44.7 ทางด้านปัญหาของนักเรียน กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิตมากที่สุด เป็นกลุ่มที่มีปัญหาเรื่องเพื่อน ปัญหาเพศตรงข้าม คิดเป็นร้อยละ 3.5, 4.1 ตามลำดับ กลุ่มที่มีปัญหาสุขภาพจิตน้อยสุด เป็นกลุ่มที่มีปัญหาการเรียน คิดเป็นร้อยละ 87.4 ทางด้านสุขภาพจิตโดยรวม พบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. มีสุขภาพจิตอยู่ในเกณฑ์ปกติทุกด้าน แต่เมื่อพิจารณาปัญหา สุขภาพจิตเฉพาะด้าน ผลวิจัยแสดงว่ามีความสัมพันธ์กับภูมิหลังของนักเรียน

อภิปรายผล

1. คะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA) แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ คะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 คะแนนเฉลี่ยสะสม 2.01 ถึง 2.50 คะแนนเฉลี่ยสะสม 2.50 ขึ้นไป ทั้ง 3 กลุ่ม มีคะแนนเฉลี่ยปัญหาสุขภาพจิตไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรมอาชีวศึกษา (2534) พบว่า การออกกลางคันเนื่องมาจากสาเหตุการตกออก การออกไปประกอบอาชีพ ปัญหาส่วนตัว ปัญหาการเงิน ฮอริโรวิทส์ ศึกษาการลาออกกลางคันในนักเรียนอาชีวศึกษา 4 แห่ง ในอิสราเอล พบว่านักเรียนมีแนวโน้มจะออกกลางคันระหว่างศึกษาอยู่แล้วด้วยเหตุผล มีความรู้สึกคุณค่าตนเองต่ำ ไม่มีจุดหมาย ประหยัด ทองมาก พบว่าบุคคลที่ต้องการประสบความสำเร็จจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีความวิตกกังวลต่ำ ส่วนพวกที่ล้มเหลว จะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มีความวิตกกังวลสูง แต่ไม่สอดคล้องกับ Aronson และ Mills พบว่านักเรียนที่เรียนไม่ดี และคิดว่าคะแนนที่ออกมาคงได้ระดับนั้นจะพอใจมากกว่าผู้ที่เรียนดี และไม่ได้คาดหวังจะได้คะแนนน้อยเช่นนั้น ผู้เรียนที่รู้ตนว่าทำได้ดีจะมีประสบการณ์เกี่ยวกับความยากและความพยายามที่จะให้บรรลุความคาดหวัง Goldberg พบว่าผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จต่ำ รับรู้ตนเองว่ามีความสามารถน้อยที่จะทำงานให้สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย มีความกระหายใคร่รู้น้อย มีความมั่นใจน้อยและไม่ค่อยมีความทะเยอทะยาน ทฤษฎีของ Comb และ Snygg เกี่ยวกับแรงจูงใจภายใน ซึ่งเกิดจากการเรียนที่ผู้เรียนรับรู้เกี่ยวกับตนเอง และโลกหรือผู้อื่น แนวความคิดนี้เชื่อว่าปัญหาเรื่องการเรียนรู้ของผู้เรียนเกี่ยวข้องกับความเชื่อของผู้เรียนที่ว่าตนเองไม่มีความสามารถมากกว่าจะเป็นเรื่องของการไร้ความสามารถ หรืออีกนัยหนึ่งปัญหาด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนไม่ใช่เฉพาะปัญหาการมีสติปัญญาต่ำ แต่เป็นเพราะว่าผู้เรียนเหล่านั้นรับรู้ตนเองว่าไม่สามารถจะทำงานหรือเห็นว่างานนั้นไม่มีประโยชน์ ไม่อยู่ในความสนใจของตนเอง ก็จะไม่รู้สึกล้ม

ชอบเรียนรายวิชาเหล่านั้น จึงมักสอบได้คะแนนต่ำ Brookover และคณะ แสดงให้เห็นว่าเมื่อเปลี่ยนความคิดรวบยอดแห่งตนเป็นทางบวก ระดับคะแนนของเด็กจะดีขึ้นด้วย สาเหตุที่การศึกษาไม่พบความแตกต่างอาจเนื่องมาจากทางสถานศึกษาสามารถช่วยเหลือ ในการจัดสอน ช่อมเสริมให้แก่ นักเรียนที่เรียนต่ำกว่าเกณฑ์ เพื่อช่วยให้นักเรียนมีการปรับตัวเข้ากับการเรียนการสอนของครู ส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อว่าตนมีความสามารถ เพราะปัญหาด้านการเรียนของผู้เรียนไม่ใช่เพราะปัญหาการมีสติปัญญาต่ำ และผู้เรียนไม่ดีมีความคาดหวังเกี่ยวกับผลการเรียนต่ำ พอใจกับระดับการศึกษาที่ออกมา คาดว่าคงได้ระดับนั้น ส่วนผู้เรียนที่เรียนดีเพราะประสบการณ์เกี่ยวกับความยากและความพยายามที่จะประสบความสำเร็จ ทฤษฎีของ Comb และ Snygg เชื่อว่าบุคคลมีการรักษาไว้หรือคงไว้ การยกระดับตัวตน บุคคลประเมินสิ่งต่างๆ และความหมายของมันในรูปของการที่บุคคลมองตัวเองอย่างไร ผู้เรียนหลายคนที่ไม่ดี อาจเพราะเพียงว่า วิชาที่เรียนไม่อยู่ในความสนใจหรือผู้เรียนรู้สึกไม่ชอบเรียนวิชาเหล่านั้น จึงมักสอบได้คะแนนต่ำ ผู้เรียนอยู่ในสภาพของการยอมรับเนื่องจากมีการมองตนเองที่แตกต่างกันออกไป ผลการเรียนจึงไม่เป็นมูลเหตุให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตแตกต่างกัน

2. ที่พักอาศัย นักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. จำแนกตามที่พักอาศัย ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ความรู้สึกกลัวโดยไม่มีเหตุผล ความคิดหวาดระแวง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ .05

นักเรียนที่พักอาศัยสถานที่อื่นๆ (บ้านพัก, แฟลต) มีปัญหาสุขภาพจิต ด้านความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ความคิดหวาดระแวงมากกว่ากลุ่มที่พักบ้านบิดามารดา บ้านญาติ และหอพักของเอกชน กลุ่มที่พักอาศัยบ้านเช่ามีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่นมากกว่ากลุ่มที่พักอาศัยบ้านญาติและบ้านบิดามารดา กลุ่มที่พักอาศัยบ้านญาติมีความรู้สึกกลัวโดยไม่มีสาเหตุมากกว่ากลุ่มที่พักอาศัยบ้านบิดามารดา

จากผลดังกล่าวซึ่งสอดคล้องกับ เสาวลักษณ์ เลิศดำรงเดช ศึกษาเรื่องการสำรวจสุขภาพจิตเด็กวัยรุ่นโรงเรียนขอนแก่นวิทยาคม พบว่ากลุ่มวัยรุ่นที่ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา มีแนวโน้มจะมีปัญหาสุขภาพจิตสูงกว่ากลุ่มวัยรุ่นที่อยู่กับบิดามารดา ซึ่งผลที่คล้ายคลึงกันกับผลสำรวจสุขภาพจิตของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิตรา วสุวานิช และคณะ กล่าวไว้ว่า นักศึกษากลุ่มต่างจังหวัดย้ายเข้ามากรุงเทพฯ ต้องออกจากบ้านครั้งละนานๆ ในระหว่างการศึกษาในถิ่นที่ไม่ใช่ภูมิมิ

ลำเนาเดิมของตน จะยังมีปัญหาด้านการปรับตัวต่อสิ่งต่างๆ มากยิ่งขึ้นเป็นลำดับ อรพินทร์ ชูชม อัจฉรา สุขารมย์ (2530) กล่าวว่าบ้านนับเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ เนื่องจากสมาชิกทุกคนในบ้านจะได้อยู่ร่วมกันได้พบกัน เป็นสถานที่สำหรับพักผ่อน จึงจำเป็นต้องทำบ้านให้น่าอยู่ บ้านต้องมีบริเวณกว้างขวางเพียงพอ ไม่แออัด มีห้องที่เป็นสัดส่วนบ้าง มีการถ่ายเทระบายอากาศได้ดี ถ้าหากบ้านหรือที่อยู่ผิดสุขลักษณะเช่นคับแคบเกินไป ต้องอยู่อย่างเบียดเสียด ยัดเยียด ถ้าแสงสว่างไม่พอจะถ่ายเทอากาศไม่พอ คริว ห้องน้ำ ทางระบายน้ำไม่สะอาด มีกลิ่นเหม็น จะเป็นภัยแก่สุขภาพและจิตใจของเด็กเป็นอย่างยิ่ง บ้านพักอาศัยจะต้องมีลักษณะเป็นไปตามความต้องการทางจิตใจของผู้อยู่อาศัย ความสุขทางใจของผู้อยู่อาศัยเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดความสุขในบ้าน นอกจากสภาพที่อยู่อาศัย สิ่งที่ต้องคำนึงถึง การย้ายที่อยู่บ่อยๆ จะเป็นผลกระทบกระเทือนต่อการปรับตัวของเด็ก

ส่วนนักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. มีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ความกลัวโดยไม่มีสาเหตุ ความคิดหวาดระแวง ซึ่งก็มีเหตุผลและตรงกับงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น การที่ต้องพักอาศัยในสถานที่อื่นที่ไม่ใช่บ้านบิดามารดา หรือพักอยู่ในสถานที่คับแคบ ไม่มีห้องเป็นสัดส่วน ทำให้มีผลเสียต่อสุขภาพจิต

3. อาชีพบิดา นักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. จำแนกตามอาชีพบิดา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสุขภาพจิตด้านความวิตกกังวลมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

จากผลดังกล่าวมีข้อมูลสนับสนุนดังนี้ ประทีป สยามชัย พบว่าเศรษฐกิจเป็นปัญหาสำคัญปัญหาหนึ่งในการดำรงชีพ โดยเฉพาะในครอบครัวยากจน โอกาสทางการศึกษามีน้อย ถ้าได้เรียนแล้วยังประสบปัญหาขาดแคลนต่างๆ เช่นไม่มีเงินค่าใช้จ่ายอย่างเพียงพอ เด็กบางคนต้องขาดเรียนบ่อยๆ เพื่อช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพ หรือบางรายยังเรียนไม่ทันจบก็ออกกลางคัน จากสาเหตุดังกล่าวอาชีพของบิดากลุ่มเกษตรกรรมส่งผลต่อความวิตกกังวลของนักเรียน โดยเฉพาะเรื่องค่าใช้จ่าย บางรายต้องเรียนและช่วยบิดามารดาประกอบอาชีพด้วย

4. อาชีพมารดา นักเรียนอาชีวศึกษา ปวช. จำแนกตามอาชีพมารดา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสุขภาพจิตด้านการย้ายถิ่นอาศัย ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ความซึมเศร้า ความวิตกกังวล ความคิดหวาดระแวง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

นักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม มีปัญหาสุขภาพจิตด้านการย้ำคิดย้ำทำ ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ความซึมเศร้า ความวิตกกังวล ความคิดหวาดระแวง มากกว่ากลุ่มที่มารดาประกอบอาชีพรับจ้าง ค้าขาย กลุ่มที่มารดาทำงานรัฐวิสาหกิจ หรือบริษัทเอกชน มีปัญหา มีปัญหาสุขภาพจิตด้านความคิดหวาดระแวงมากกว่ากลุ่มที่มารดาประกอบอาชีพค้าขาย

จากผลดังกล่าวมีข้อมูลสนับสนุนดังนี้ ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร กล่าวว่าแม่ออกทำงานนอกบ้านก็มีต่อพฤติกรรมของเด็ก เด็กเล็กๆ จะได้รับอิทธิพลมากกว่าเด็กโต โดยพิจารณาถึงผลต่อความสัมพันธ์โดยทั่วๆ ไป ระหว่างแม่และเด็ก อาชีพของแม่ต้องออกจากบ้านเป็นระยะเวลานานๆ หรือไม่ อุดม เกิดไพบูลย์ ศึกษาผลการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่มาจากครอบครัวในกลุ่มอาชีพต่างๆ พบว่านิสิตที่มาจากครอบครัวนายจ้าง เจ้าของกิจการได้คะแนนการเรียนสูงสุด กลุ่มที่ได้รับรองลงมาคือกลุ่มที่มาจากครอบครัวข้าราชการ และกลุ่มที่มาจากครอบครัววิศวกรได้คะแนนต่ำสุด จากเหตุผลดังกล่าวอาชีพมารดาจึงมีผลต่อปัญหาสุขภาพจิตด้านการย้ำคิดย้ำทำ ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ความซึมเศร้า ความวิตกกังวล ความคิดหวาดระแวง

เนื่องจากมารดาต้องทำงานนอกบ้าน อาจเกี่ยวพันกับการมีเวลาให้กับครอบครัวในการสร้างความสัมพันธ์ที่อบอุ่นระหว่างแม่และเด็ก และโดยวัฒนธรรมไทยลูกทั้งหญิงและชายมีความสนิทสนมกับมารดามากกว่าบิดา จึงส่งผลต่อสุขภาพจิตในหลายด้านมากกว่าบิดา

5. รายได้ของบิดา นักเรียนอาชีพศึกษาระดับ ปวช. จำแนกตามรายได้บิดา ผลการวิจัยพบว่าปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ความรู้สึกไม่เป็นมิตร ความกลัวโดยไม่มีสาเหตุ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

นักเรียนที่บิดามีรายได้ต่ำกว่า 2,000 บาท มีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกผิดปกติทางร่างกาย ความรู้สึกไม่เป็นมิตร ความกลัวโดยไม่มีสาเหตุ มากกว่ากลุ่มที่มีรายได้บิดา 2,001 ถึง 5,000 บาท และกลุ่มที่มีรายได้บิดามากกว่า 14,000 บาทขึ้นไป กลุ่มที่บิดามีรายได้ 8,001 ถึง 11,000 บาท มีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่นมากกว่ากลุ่มที่บิดามีรายได้มากกว่า 14,000 บาทขึ้นไป

5. รายได้ของมารดา นักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. จำแนกตามรายได้ของมารดา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย การย่ำคิดย่ำทำ ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ความซึมเศร้า ความรู้สึกไม่เป็นมิตร ความกลัวโดยไม่มีสาเหตุ ความคิดหวาดระแวง และสุขภาพจิตมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

นักเรียนที่มารดามีรายได้ต่ำกว่า 2,000 บาท มีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย การย่ำคิดย่ำทำ ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ความซึมเศร้า ความรู้สึกไม่เป็นมิตร ความกลัวโดยไม่มีสาเหตุ ความคิดหวาดระแวงและสุขภาพจิตมากกว่ากลุ่มที่รายได้มารดา 2,001 ถึง 5,000 บาท และกลุ่มที่รายได้มากกว่า 14,000 บาทขึ้นไป กลุ่มที่รายได้มารดา 5,001 ถึง 8,000 บาท มีปัญหาสุขภาพจิตด้านการย่ำคิดย่ำทำ การไม่ชอบติดต่อกับคนอื่นมากกว่ากลุ่มที่รายได้มารดามากกว่า 14,000 บาทขึ้นไป

จากผลดังกล่าว มีข้อมูลสนับสนุนดังนี้ ไรท์และบิน (Wright and Bean) ศึกษาอิทธิพลของฐานะเศรษฐกิจสังคม ในการทำนายผลการเรียนในมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตชั้นปีที่ 1 จำนวน 1,631 คน ตัวแปรที่ใช้ศึกษาคือเพศ รายได้ของครอบครัว อาชีพของบิดา และระดับการศึกษาของมารดา ตัวแปรเกณฑ์คือแอดัมเจ็ลีย์ปีที่ 1 ผลการวิจัยรายได้ของครอบครัวเป็นตัวทำนายแอดัมเจ็ลีย์ได้ดีที่สุดในกลุ่มตัวแปรสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมดังกล่าว การที่มารดามีรายได้ระดับต่ำกว่า 2,000 บาท และรายได้ระดับปานกลาง ส่งผลต่อปัญหาสุขภาพจิตในหลายด้าน มากกว่ากลุ่มรายได้บิดาดำ อรุณศรี อันตรศิริชัย พบว่าภูมิหลังทางครอบครัวในด้านรายได้ของครอบครัว ทางครอบครัวเด็กมีปัญหาที่มีรายได้น้อย เมื่อเทียบกับครอบครัวเด็กไม่มีปัญหา ศิริพร หลิมศิริวงศ์ พบว่าการมีปัญหาของเด็กเนื่องมาจากทางบ้านมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ รายได้ของครอบครัวเชื่อได้ประมาณ 90% ว่าเกี่ยวข้องกับการมีปัญหาของเด็ก ปัญหาของเด็กเนื่องจากขาดเรียนเป็นประจำมิได้เจ็บป่วยนั้นมีเหตุผลมาจากการที่เด็กต้องหารายได้ช่วยครอบครัว จากเหตุผลดังกล่าวรายได้ของครอบครัวที่บิดามารดามีรายได้ต่ำ และปานกลางค่อนข้างต่ำ มีผลต่อปัญหาสุขภาพจิตเพราะว่าฐานะทางเศรษฐกิจเกี่ยวข้องกับการมีปัญหาทางด้านการเรียนและความประพฤติของเด็ก และยังเกี่ยวข้องกับภูมิหลังทางครอบครัวด้านความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับมารดา ความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับบุตร ความสัมพันธ์ระหว่างมารดากับบุตร ที่เป็นเช่นนี้เพราะทั้งบิดามารดาของเด็กมีปัญหาต้องรับภาระหนักในด้านการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นอาชีพที่ต้องใช้แรงงานและเวลา อันเป็นเหตุให้บิดามารดาของเด็กมีปัญหาที่มีความเหน็ดเหนื่อย

หรือมีอารมณ์ขุ่นมัวและไม่มีเวลาใกล้ชิดกับเด็ก ทำให้เด็กไม่ได้รับการเอาใจใส่เท่าที่ควร ขาดความอบอุ่น เด็กเกิดความรู้สึกว่าบิดามารดาเฉยเมยไม่รักหรือเข้มงวดมากเกินไป

7. การศึกษาของบิดา นักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. จำแนกตามการศึกษาของบิดา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่บิดาศึกษาปริญญาเอกมีปัญหาสุขภาพจิตด้านยกเว้นความรู้สึกไม่เป็นมิตรมากกว่ากลุ่มที่บิดาศึกษาระดับการศึกษาอื่นๆ ทุกระดับ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

8. การศึกษาของมารดา นักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. จำแนกตามการศึกษาของมารดา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสุขภาพจิตทุกด้านและสุขภาพจิต มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

กลุ่มที่มารดาศึกษาปริญญาเอก มีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกผิดปกติทางร่างกาย ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ความวิตกกังวล ความรู้สึกไม่เป็นมิตร ความกลัวโดยไม่มีสาเหตุ ความคิดหวาดระแวง พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงอาการของโรคจิตและสุขภาพจิตมากกว่ากลุ่มมารดาศึกษาประถมศึกษา กลุ่มที่มารดาศึกษาปริญญาเอก มีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ความวิตกกังวล ความกลัวโดยไม่มีสาเหตุ และสุขภาพจิตมากกว่ากลุ่มการศึกษาอื่นยกเว้นประถมศึกษา กลุ่มที่มารดาศึกษามัธยมศึกษามีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย การย่ำคิดย่ำทำ ความซึมเศร้า ความรู้สึกไม่เป็นมิตร และสุขภาพจิตมากกว่ากลุ่มที่มารดาศึกษาประถมศึกษา

จากผลดังกล่าวมีข้อมูลสนับสนุนดังนี้ บาลิมไรนด์ (Banmring) พบว่าพ่อแม่ที่คาดหวังในการกระทำต่างๆ ของลูกมากพร้อมทั้งให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ให้เด็กไปจุดมุ่งหมายนั้น จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับสัมฤทธิ์ผลในด้านต่างๆ ของเด็ก พ่อแม่ที่ใช้ความเป็นใหญ่ เข้มงวด พวกนี้มักจะทำให้เด็กหมดแรงจูงใจที่จะทำให้ได้ดีในโรงเรียน หรือพ่อแม่ที่ควบคุมเด็กมากเกินไป และไม่ยอมให้เด็กเลือกหรือตัดสินใจเองมักจะทำให้เกิดความสงสัยในตัวเอง มีความวิตกกังวล และไม่ทันต้องการสิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาต่อความสามารถของเด็กต่อไปในอนาคต พ่อที่เป็นคนเงี้ยยอมตามแม่ หรือพ่อที่ประสบความสำเร็จมากๆ จะมีการเรียกร้องต่อลูกมากมักจะทำให้ลูกชายหันเหไปทางอื่นเพราะเขาอาจจะรู้สึกตัวว่าทำไม่ได้อย่างที่พ่อคาดหวัง ในการศึกษาเกี่ยวกับเด็กชาย

พบว่าพ่อแม่ที่ให้ความอบอุ่น ให้ความสำคัญอิสระและให้การสนับสนุนให้เด็กประสบความสำเร็จ ไม่ใช้อำนาจข่มขู่เด็ก ทั้งใช้ตัวเสริมแรงให้ลูกทำดี และวิจารณ์เมื่อเขาทำไม่ดี จะทำให้ลูกประสบผลสำเร็จที่ดี จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มที่บิดามารดามีการศึกษาปริญญาเอก กลุ่มที่มารดาศึกษาปริญญาเอก มีผลต่อปัญหาสุขภาพจิตทุกด้านต่อนักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. ซึ่งเกิดจากการที่บิดามารดาประสบความสำเร็จสูงระดับปริญญาเอก มีความพยายามที่จะกระทำให้เด็กมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี ซึ่งเด็กบางคนมีความต้องการมากที่จะไปถึงสัมฤทธิ์ผลของความสำเร็จทางด้านต่างๆ ในขณะที่เด็กบางคนไม่ได้มีความคิดเช่นนั้นเลย ซึ่งไม่ได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ การที่เด็กเป็นเช่นนี้ขึ้นอยู่กับความกลัวของเด็กเองต่อความสำเร็จหรือล้มเหลว

9. ค่าใช้จ่ายของนักเรียน นักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. จำแนกตามค่าใช้จ่ายนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย การย่ำคิดย่ำทำ ความซึมเศร้า พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงอาการของโรคจิต มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

กลุ่มที่นักเรียนได้รับค่าใช้จ่ายเดือนละ 3,001 ถึง 4,000 บาท มีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย การย่ำคิดย่ำทำ ความซึมเศร้ามากกว่ากลุ่มที่รายได้ต่ำกว่า 1,000 บาท กลุ่มที่นักเรียนได้รับค่าใช้จ่ายเดือนละ 3,001 ถึง 4,000 บาท มีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกผิดปกติของร่างกายมากกว่ากลุ่มที่นักเรียนได้รับค่าใช้จ่าย 1,001 ถึง 2,000 บาท และกลุ่มที่ได้รับค่าใช้จ่าย 2,001 ถึง 3,000 บาท ส่วนกลุ่มที่นักเรียนได้รับค่าใช้จ่ายมากกว่า 4,000 บาทขึ้นไป ไม่มีปัญหาสุขภาพจิต

จากผลดังกล่าวสอดคล้องกับ ประทีป สยามชัย กล่าวถึงสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาของเด็กอยู่ไม่น้อย เด็กที่เกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนทางการเรียนมาก บิดามารดามักจะส่งเสริมให้เรียนสูงๆ เพื่อจะได้มีอาชีพที่ดีในอนาคต และในขณะที่กำลังเรียนอยู่ก็จะได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ไม่ว่าจะเป็นด้านอุปกรณ์การเรียน เงินค่าใช้จ่าย เสื้อผ้า อาหาร ของใช้ที่จำเป็นหรือไม่จำเป็นต่างๆ เด็กเหล่านี้มีอย่างพร้อมมูล ตรงข้ามกับเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมด้อย ย่อมจะขาดประสบการณ์ต่างๆ ในการเรียนรู้ ทำให้ผลการเรียนไม่ดี ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยพบว่ากลุ่มที่ได้รับค่าใช้จ่ายเดือนละ 3,001 ถึง 4,000 บาท มีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย การย่ำคิดย่ำทำ ความซึมเศร้า พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงอาการ

ของโรคจิตมากกว่ากลุ่มนักเรียนได้รับค่าใช้จ่ายในระดับอื่นๆ คาดว่าเกิดจากลักษณะของพ่อแม่ที่มีอิทธิพลต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็ก พ่อแม่มีอายุมากหรือฐานะทางเศรษฐกิจจะมีแนวโน้มของการเลี้ยงดูแบบตามใจในเรื่องค่าใช้จ่าย และสิ่งของที่จำเป็นและไม่จำเป็น โดยขาดความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับเด็ก มีแนวโน้มของการไม่ทำกิจกรรมร่วมกันในครอบครัว สมาชิกแต่ละคนจะหาความสุขส่วนตัวเพราะแต่ละคนมีฐานะมาก มีเวลาว่างน้อย

10. ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาในทรศนะของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสุขภาพจิตด้านการย่ำคิดย่ำทำ ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ความซึมเศร้า ความวิตกกังวล ความรู้สึกไม่เป็นมิตร ความคิดหวาดระแวง พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงอาการของโรคจิต มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

กลุ่มที่ความสัมพันธ์ของบิดามารดาที่ย่ำร้าง มีปัญหาสุขภาพจิตด้านการย่ำคิดย่ำทำ ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ความซึมเศร้า ความวิตกกังวล พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงอาการของโรคจิตมากกว่ากลุ่มที่ความสัมพันธ์บิดามารดารักใคร่กันดี กลุ่มที่ความสัมพันธ์ของบิดามารดาที่ย่ำร้างมีปัญหาสุขภาพจิตด้านการย่ำคิดย่ำทำ ความซึมเศร้า มากกว่ากลุ่มที่ความสัมพันธ์บิดามารดาทะเลาะวิวาทกันเป็นบางครั้ง กลุ่มที่ความสัมพันธ์บิดามารดาที่ย่ำร้างมีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ความรู้สึกไม่เป็นมิตร ความคิดหวาดระแวง มากกว่ากลุ่มที่มีบิดามารดาเพียงคนเดียว กลุ่มที่บิดามารดาที่ย่ำร้างมีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ความซึมเศร้า มากกว่ากลุ่มที่บิดามารดาสมรสใหม่ กลุ่มที่มีบิดาหรือมารดาเพียงคนเดียว มีปัญหาสุขภาพจิตด้านความวิตกกังวลมากกว่ากลุ่มที่บิดามารดารักใคร่กันดี กลุ่มที่บิดามารดาทะเลาะวิวาทกันเป็นบางครั้ง มีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ความรู้สึกไม่เป็นมิตร ความคิดหวาดระแวง มากกว่ากลุ่มที่มีบิดาหรือมารดาเพียงคนเดียว และมีความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่นมากกว่ากลุ่มที่บิดามารดารักใคร่กันดี

จากผลดังกล่าวสอดคล้องกับ ประทีป สยามชัย พบว่าเด็กที่มีบิดาหรือมารดาคนใดคนหนึ่งมีผลต่อเด็กทางด้านต่างๆ เช่น การเป็นโรคจิต ตั้งครรภ์ก่อนแต่งงาน เป็นเด็กเกเร และออกจากโรงเรียนก่อนจบการศึกษา ส่วนครอบครัวที่มีบิดามารดา มีโอกาสช่วยเหลือร่วมมืออบรมสั่งสอนเด็กทั้งทางวิชาการและสังคมได้ดีกว่าบิดาหรือมารดาเพียงคนเดียว ผู้ใหญ่คนเดียวเลี้ยงดูเด็กย่อมยากกว่าสองคนช่วยกัน เวชยันต์ เฮงสุนิซ สรุปความว่า การที่เด็กวัยรุ่น สุขภาพ

จิตไม่ดี ย่อมส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางสติปัญญาและอารมณ์ เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนในด้านต่างๆ เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา มีส่วนหนึ่งเศร้าหมอง ลึ้นหวัง พฤติกรรมถดถอย เกิดความไม่มั่นคงทางจิตใจ ก่อให้เกิดปัญหาการติดสารเสพติด มั่วสุมทางเพศ เกิดโรคทางเพศสัมพันธ์ เช่น โรคเอดส์ สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากความยากจนและสภาพครอบครัวที่พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลหรือเลี้ยงดูอย่างเข้มงวด คาดหวังในตัวลูกมากเกินไป หรือมีการทะเลาะวิวาทกันในครอบครัว อรพินทร์ ชูชม กล่าวว่าเด็กได้อยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันมีความรักใคร่ปรองดองกัน ช่วยกันอบรมเลี้ยงดู พยายามจัดสิ่งแวดล้อมในบ้านให้ดี ไม่ให้มีสิ่งใดมากระทบกระเทือนจิตใจเด็ก จะทำให้เด็กเกิดความสุข มีความอบอุ่น มีที่พึ่ง ไม่รู้สึกว่าตนเองถูกทอดทิ้ง เด็กจะมีสุขภาพจิตที่ดีและมีแนวโน้มจะประพฤติตัวไปในทางที่ดี ในทางตรงกันข้าม เด็กอยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่มีการทะเลาะวิวาทกันอยู่เสมอ ครอบครัวไม่มีความสงบ บรรยากาศในบ้านไม่น่าอยู่ เด็กจะกลายเป็นคนก้าวร้าวชอบขัดคำสั่ง พุดจาหยาบคาย ขี้ปด ชอบวิวาท เด็กที่ต้องอยู่ในครอบครัวที่พ่อแม่ชอบจุกจิก ไม่ยอมให้อภัยเรื่องเล็กน้อยๆ เด็กจะกลายเป็นคนขาดความมั่นคงทางอารมณ์ หวั่นไหวง่าย ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง เด็กที่พ่อแม่เลิกร้างแยกทางกันอยู่ มักประพฤติไปในทางเกเร ก้าวร้าวรวมกันเป็นแก๊งค์ เป็นหมู่ทำความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น เพื่อเรียกร้องความสนใจ และเพื่อหาทางชดเชยสิ่งที่ตนขาดหายไป จากเหตุผลดังกล่าวนักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. ที่บิดามารดาหย่าร้าง ทะเลาะวิวาทกัน สมรสใหม่ บิดาหรือมารดาเพียงคนเดียว มีผลกระทบต่อสุขภาพจิตในด้านการย่ำคิดย่ำทำ การไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ความขี้นเศร้า ความวิตกกังวล ความรู้สึกไม่เป็นมิตร ความคิดหวาดระแวง พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงอาการของโรคจิตมากกว่ากลุ่มที่บิดามารดารักใคร่กันดี เนื่องจากการที่พ่อแม่รักใคร่เข้าใจกัน มีโอกาสร่วมกันทำงานในบ้าน ลูกได้ใกล้ชิดพ่อแม่เกิดความมั่นใจว่าพ่อแม่รักตนทำให้เกิดความสุข มีโอกาสร่วมกันทำงานในบ้าน ลูกได้ใกล้ชิดพ่อแม่เกิดความมั่นใจว่าพ่อแม่รักตนทำให้เกิดความสุข และมีสุขภาพจิตที่ดี ในขณะที่เด็กที่มีพ่อแม่หย่าร้างจะมีความกดดันสูง เป็นคนคิดมาก เกิดความขัดแย้งทั้งทางด้านความคิดและผลการกระทำ มีความรู้สึกเกลียดชัง ขมขื่นในชีวิตโดยเฉพาะเด็กที่พ่อหรือแม่หย่ากัน เพราะไปแต่งงานใหม่กับคนอื่น ภาวะที่พ่อแม่หย่าร้าง หรือสมรสใหม่ ทำให้เด็กมีปัญหาในเรื่องการปรับตัว พฤติกรรมและอารมณ์

11. ผู้มีอำนาจตัดสินใจในครอบครัว นักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. จำแนกตามผู้มีอำนาจตัดสินใจในครอบครัว ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย การย่ำคิดย่ำทำ ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ความขี้นเศร้า ความวิตกกังวล

ความรู้สึกไม่เป็นมิตร ความกลัวโดยไม่มีสาเหตุ ความคิดหวาดระแวง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

กลุ่มที่มารดามีอำนาจตัดสินใจ มีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย การย่ำคิดย่ำทำ ความซึมเศร้า ความวิตกกังวล ความรู้สึกไม่เป็นมิตร ความคิดหวาดระแวง มากกว่ากลุ่มที่บิดามารดามีบทบาทเท่ากัน กลุ่มที่มารดามีอำนาจตัดสินใจมีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ความคิดหวาดระแวงมากกว่ากลุ่มที่บิดามีอำนาจตัดสินใจ กลุ่มที่มารดามีอำนาจตัดสินใจมีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ความซึมเศร้า ความรู้สึกไม่เป็นมิตร ความคิดหวาดระแวง มีปัญหาสุขภาพจิตด้านความกลัวโดยไม่มีสาเหตุ มากกว่ากลุ่มที่บิดามารดามีบทบาทเท่ากัน

จากผลดังกล่าวมีข้อมูลสนับสนุนดังนี้ ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร กล่าวถึงวิธีการเลี้ยงดูของพ่อแม่ ซึ่งเด็กไม่มีสิทธิ์ตัดสินใจทำอะไร พ่อแม่ที่มีวิธีการแบบนี้มักมีแนวโน้มจะใช้การลงโทษในการปรับพฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับ เด็กจะมีลักษณะสุขภาพเรื้อรังบ่อย มักไวต่อความรู้สึก แต่ในขณะที่เดียวกันพบว่า เด็กเหล่านี้มีความไม่มั่นคง มีปมด้อย สับสนในจิตใจ เด็กจะรู้สึกว่าคนส่วนใหญ่เอาเปรียบเขา การปกครองแบบนี้จะทำให้เด็กหญิงมีความเป็นอิสระ มีพฤติกรรมที่มีจุดมุ่งหมาย และเด็กชายจะมีความรับผิดชอบต่อสังคมสูง และเด็กจะเป็นอิสระมากเมื่อพ่อแม่ไม่อยู่ มีพฤติกรรมไม่เข้ากับคนง่าย และไม่คอยให้ความร่วมมือ พ่อแม่ไม่ยอมให้เด็กเลือกหรือตัดสินใจเองมักจะทำให้เด็กเกิดความสงสัยในตัวเอง มีความวิตกกังวล การใช้อำนาจของพ่อแม่จะมีอิทธิพลต่อลูกชายมาก ลูกผู้ชายที่มีลักษณะเป็นชายที่สมบูรณ์ มักจะมีพ่อที่ให้ความอบอุ่น ใช้อำนาจในโอกาสที่เหมาะสมในการตัดสินใจ แต่ถ้าแม่ชอบแสดงอำนาจเหนือพ่อ หรือพ่อไม่ยอมยุ่งเกี่ยวกับลูก ลูกชายจะมีลักษณะเป็นผู้หญิง ไม่กล้าแสดงออกในทางที่สมควร ไม่เป็นอิสระและถอนตัวจากสังคม ส่วนหน้าที่ของพ่อแม่ต่อเด็กผู้หญิงยังไม่ปรากฏชัดเจน จากผลการวิจัยพบว่ามารดามีอำนาจตัดสินใจในครอบครัว มีผลต่อปัญหาสุขภาพจิตหลายด้าน มากกว่าบิดามีอำนาจตัดสินใจอาจเป็นเพราะบทบาทหน้าที่ในครอบครัว มารดามีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องภายในครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูมากกว่าบิดา การตัดสินใจส่วนมากจึงอยู่ที่มารดา การที่บิดาหรือมารดารับผิดชอบต่อเลี้ยงดูบุตรเพียงคนเดียวมีผลต่อสุขภาพจิตมากกว่ากลุ่มที่บิดามารดาช่วยเหลือกันเลี้ยงดูสนับสนุนในการเลี้ยงดูโดยไม่ขัดแย้งกัน

12. ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสุขภาพจิตด้านการย่ำคิดย่ำทำ การไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ความซึมเศร้า ความรู้สึกไม่เป็นมิตร ความกลัวโดยไม่มีสาเหตุ ความคิดหวาดระแวง พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงอาการของโรคจิต สุขภาพจิต มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

กลุ่มที่ไม่สนิทกับบิดามารดาทั้งสองคน มีปัญหาสุขภาพจิตด้านการย่ำคิดย่ำทำ ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ความซึมเศร้า ความรู้สึกไม่เป็นมิตร ความกลัวโดยไม่มีสาเหตุ พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงอาการทางจิต สุขภาพจิต มากกว่ากลุ่มที่สนิทสนมกับบิดามารดา กลุ่มที่ไม่สนิทกับบิดามารดาทั้งสองคน มีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกไม่เป็นมิตร ความกลัวโดยไม่มีสาเหตุ พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงอาการของโรคจิตมากกว่ากลุ่มที่สนิทกับมารดา กลุ่มที่สนิทกับมารดา มีปัญหาสุขภาพจิตด้านการย่ำคิดย่ำทำ ความซึมเศร้า ความรู้สึกไม่เป็นมิตร ความคิดหวาดระแวง สุขภาพจิตมากกว่ากลุ่มที่สนิทกับบิดามารดา

จากผลดังกล่าวมีข้อมูลสนับสนุนดังนี้ อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมย์ กล่าวว่า เด็กต้องการความรักความเอาใจใส่จากพ่อแม่มากพอสมควร ต้องการมีความรู้สึกตนเองไม่ถูกทอดทิ้ง ตนเป็นคนสำคัญคนหนึ่งของพ่อแม่ สำหรับเด็กที่ขาดพ่อแม่หรือมีพ่อแม่แต่ไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร หรือเด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบวิธีการบังคับให้อยู่ในระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ของพ่อแม่ ทำให้เด็กเหล่านี้มีพฤติกรรมที่ผิดแผกออกไปอีก พฤติกรรมส่วนใหญ่แสดงออกในทางที่ขัดต่อการยอมรับของสังคม ซึ่งจะทำให้เกิดผลเสียแก่ตัวเด็กเอง และแก่ครอบครัวด้วย เวชยันต์ เฮงสุวนิช กล่าวว่าเด็กวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวจะมีสุขภาพจิตดีกว่าวัยรุ่นที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ วัยรุ่นที่มีมารดามีปัญหาสุขภาพจิตร่วมด้วย มีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาสุขภาพจิตมากกว่ากลุ่มวัยรุ่นที่มารดาไม่มีปัญหาสุขภาพจิต การให้คำปรึกษาของบิดามารดา มีผลต่อทัศนคติต่อตนเองและสิ่งแวดล้อมรอบตัวของเด็กวัยรุ่น ทั้งที่อยู่ในและนอกระบบการศึกษา กุลวรรณ วิทยาวงศ์จุฬิ พบว่าวัยรุ่นในชั้นมัธยมปลายมีทั้งปัญหาก้าวร้าวและถอยหนี มีสาเหตุจากปัญหาทางครอบครัว เช่น พ่อแม่หย่าร้างหรือทะเลาะวิวาทกัน บิดามารดามีความเห็นขัดแย้งกันในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก กลุ่มที่ความสัมพันธ์กับบิดามารดาดีมีความสามารถทางการเรียนดีกว่ากลุ่มที่มีความสามารถทางการเรียนต่ำ จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ไม่สนิทกับบิดามารดาทั้งสองคนมีปัญหาสุขภาพจิตทุกด้านยกเว้นปัญหาสุขภาพจิตของร่างกาย ความวิตกกังวล และกลุ่มที่สนิทกับมารดามีปัญหาสุขภาพจิตมากกว่ากลุ่มที่สนิทกับบิดามารดา เนื่องจากวัยรุ่นมีความต้องการที่จะ

สนิททั้งบิดาและมารดา การที่บิดามารดาช่วยกันอบรมเลี้ยงดูย่อมมีผลดีกว่า บิดาหรือมารดาให้ความสนิทสนมหรือรับผิดชอบเลี้ยงดูเพียงคนเดียว

13. สภาพแวดล้อมด้านที่อยู่อาศัย นักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. จำแนกตามสภาพแวดล้อมด้านที่อยู่อาศัย ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกไม่เป็นมิตร พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงอาการของโรคจิต สุขภาพจิต มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

กลุ่มที่สภาพแวดล้อมไม่ปลอดภัยไม่น่าอยู่ มีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกไม่พฤติกรรมบ่งชี้ถึงอาการของโรคจิต สุขภาพจิต มากกว่ากลุ่มที่สภาพแวดล้อมปลอดภัยน่าอยู่อาศัย กลุ่มที่สภาพแวดล้อมไม่ปลอดภัยไม่น่าอยู่ มีปัญหาด้านสุขภาพจิตด้านความรู้สึกไม่เป็นมิตรมากกว่ากลุ่มที่อาศัยอยู่ในที่น่าพอใจ แต่สภาพแวดล้อมไม่ปลอดภัย

จากผลดังกล่าว มีข้อมูลสนับสนุนดังนี้ ดาเวย์ กล่าวว่าสภาพของที่อยู่อาศัยจะต้องมีลักษณะเป็นไปตามความต้องการทางด้านจิตใจของผู้อยู่อาศัย ความต้องการทางจิตใจของผู้อาศัยขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมต่างๆ ภายในบ้าน เช่น การจัดบ้านเรือน การมีห้องเป็นสัดส่วน ความสะอาดเรียบร้อยของบ้าน ความมีสัมพันธภาพกับเพื่อนบ้านใกล้เคียง การอยู่ในที่แหล่งเสื่อมโทรม คนว่างงาน มีปัญหาอบายมุขต่างๆ สิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลเหนือจิตใจของเด็กมาก ทำให้เด็กได้รับอิทธิพลในทางไม่ดีไป มักมีพฤติกรรมแปลกๆ ไปจากปกติธรรมดา โดยมีการศึกษานิสิตที่อยู่หอพักกับสภาพแวดล้อมด้านหอพักกับอาการทางจิต พบว่ามีความสัมพันธ์กันเพียง 3 อาการ คือ 1. อาการหวาดระแวง 2. วิดกกังวล 3. การย้ำคิดย้ำทำ จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่พักอาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมไม่ปลอดภัย ไม่น่าอยู่ มีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกไม่เป็นมิตร พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงอาการของโรคจิต สุขภาพจิตมากกว่ากลุ่มที่พักอาศัยในสภาพแวดล้อมปลอดภัยน่าอยู่อาศัยและกลุ่มที่อาศัยอยู่ในที่น่าพอใจ แต่สภาพแวดล้อมไม่ปลอดภัย เนื่องจาก การที่กรุงเทพมหานครซึ่งเป็นเมืองหลวงที่กำลังพัฒนาและขยายตัว มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดผลที่ตามมาคือสภาพแออัดของบริเวณชุมชนและที่พักอาศัยภายนอก อีกทั้งสภาพภายในบ้านที่มีขนาดเล็กลง แต่จำนวนคนที่พักอาศัยในบ้านเพิ่มมากขึ้น เหล่านี้ทำให้มีผลกระทบต่อสภาพจิตใจและความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เด็กที่อยู่ในพื้นที่จำกัดจะถูกควบคุมค่อนข้างมาก ความรู้สึกแออัดและสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยแหล่งเสื่อมโทรมไม่ถูกสุขลักษณะ มีความสัมพันธ์ทางสุขภาพจิตของบุคคล

14. การเลือกเรียนสาขาวิชาชีพ นักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. จำแนกตามการเลือกเรียนสาขาวิชาชีพ ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาสุขภาพจิตทุกด้านยกเว้นความคิดหวาดระแวง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

กลุ่มที่เลือกตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ฝ่ายแนะแนว มีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย การย่ำคิดย่ำทำ สุขภาพจิตมากกว่ากลุ่มที่เลือกตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนเอง กลุ่มที่เลือกตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาหรืออาจารย์ประจำชั้น มีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ความซึมเศร้า ความวิตกกังวล ความรู้สึกไม่เป็นมิตร ความกลัวโดยไม่มีสาเหตุ สุขภาพจิตมากกว่ากลุ่มที่เลือกตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนเอง กลุ่มที่เลือกตามความต้องการของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง มีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงอาการของโรคจิตมากกว่ากลุ่มที่เลือกตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนเอง

จากผลดังกล่าว มีข้อมูลกล่าวถึงเกี่ยวกับการเลือกเรียนสาขาวิชาชีพไว้ว่า จำเนียรน้อยท่าช้าง พบว่าผู้ปกครองร้อยละ 76 พอใจที่จะให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาสามัญและไปรับราชการในอนาคต แทนที่จะเรียนวิชาชีพที่ตรงกับการทำงานจริงของผู้ปกครอง ดอบบินส์ (Dobbin) พบว่าบิดามารดาที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ การศึกษาต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จะมีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ นอกจากนี้นักเรียนที่เลือกเรียนวิชาชีพมักจะมีปัญหาในการเลือกเพราะไม่รู้จักตนดี ไม่ทราบว่าตนสนใจชนิดหรือชอบอะไร หรือเพราะไม่มีโอกาสเลือกเอง ต้องเลือกตามความประสงค์ของบิดามารดา ของกลุ่มเพื่อน ของครูอาจารย์แนะแนว ของขีดจำกัดของโอกาสในการศึกษาภายในโรงเรียนแต่ละแห่ง ของขีดจำกัดของผู้ปกครอง นักเรียนที่เลือกเรียนสายวิชาชีพต่างๆ ควรเป็นไปตามความสนใจของนักเรียนเอง เพื่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ ทำให้การเรียนประจำผลสำเร็จ ประกอบอาชีพอย่างมีความสุข จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มที่เลือกตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ฝ่ายแนะแนว เลือกตามที่ปรึกษาหรืออาจารย์ประจำชั้นเลือกตามบิดามารดาหรือผู้ปกครอง มีปัญหาสุขภาพจิตทุกด้าน ยกเว้นความคิดหวาดระแวงมากกว่ากลุ่มที่เลือกตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนเอง เนื่องจากการเรียนวิชาอาชีพนั่นไม่ใช่ใครๆ จะเรียนวิชาชีพเดียวกันได้ เพราะคนที่สามารถประกอบอาชีพแขนงใดได้นั้น จะต้องมีความสามารถเฉพาะตน นักเรียนที่อายุระหว่าง 15-17 ปี เป็นช่วงที่ต้องตัดสินใจเลือกสายการเรียนเพื่อประกอบอาชีพ การเลือกเรียนวิชาชีพต่างๆ ควรเป็นไปตามความสนใจของนักเรียนเอง

เพราะอาชีพมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต และช่วยให้การทำงานหรือการเรียนประสบความสำเร็จมีความสุข

15. ความคาดหวังของบิดามารดา นักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. จำแนกตามความคาดหวังของบิดามารดา ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาสุขภาพจิตทุกด้าน และสุขภาพจิตมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

กลุ่มที่บิดามารดาต้องการให้ออกไปประกอบอาชีพ มีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย ความซึมเศร้า ความวิตกกังวล ความรู้สึกไม่เป็นมิตร ความกลัวโดยไม่มีสาเหตุ พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงอาการของโรคจิต สุขภาพจิตมากกว่ากลุ่มที่บิดามารดาสนับสนุนให้สนใจการศึกษา กลุ่มที่บิดามารดาต้องการให้ออกไปประกอบอาชีพ มีปัญหาสุขภาพจิตด้านการย้ายคิดย้ายทำ ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ความวิตกกังวล ความรู้สึกไม่เป็นมิตร สุขภาพจิตมากกว่ากลุ่มที่สนับสนุนการศึกษาและไม่สนับสนุนการศึกษาสูงขึ้น กลุ่มที่บิดามารดาต้องการให้ออกไปประกอบอาชีพ มีปัญหาสุขภาพจิตด้านความวิตกกังวล ความกลัวโดยไม่มีสาเหตุ พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงอาการของโรคจิต สุขภาพจิตมากกว่ากลุ่มที่สนับสนุนให้ศึกษาระดับ ปวส. กลุ่มที่บิดามารดาต้องการสนับสนุนให้ศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ระดับ ปวส. และสนับสนุนการศึกษา มีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ความซึมเศร้า มากกว่ากลุ่มที่ไม่สนับสนุนการศึกษา

16. ความคาดหวังของนักเรียนหลังสำเร็จการศึกษา นักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. จำแนกตามความคาดหวังของนักเรียนหลังสำเร็จการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาสุขภาพจิตทุกด้านและสุขภาพจิต มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .05

กลุ่มที่นักเรียนต้องการออกไปประกอบอาชีพ มีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย การย้ายคิดย้ายทำ ความซึมเศร้า ความวิตกกังวล ความรู้สึกไม่เป็นมิตร ความกลัวโดยไม่มีสาเหตุ ความคิดหวาดระแวง พฤติกรรมที่บ่งชี้ถึงอาการของโรคจิต สุขภาพจิตมากกว่ากลุ่มที่ต้องการศึกษาต่อมหาวิทยาลัย และศึกษาต่อระดับ ปวส. กลุ่มที่ต้องการออกไปประกอบอาชีพมีปัญหาสุขภาพจิตด้านความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย ความซึมเศร้า ความวิตกกังวล สุขภาพจิตมากกว่ากลุ่มที่ยังไม่ได้คาดหวังอะไรเลย ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น

ความรู้สึกไม่เป็นมิตร ความคิดหวาดระแวง สุขภาพจิตมากกว่ากลุ่มที่ต้องการศึกษาต่อระดับ
ปวส.

จากผลดังกล่าว มีข้อมูลกล่าวถึงเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองด้านวิชาการว่า
ผู้ปกครองจะต้องให้การสนับสนุนและให้กำลังใจเด็กในการพัฒนาการเรียน ต้องช่วยให้เด็กเกิด
แรงบันดาลใจให้เรียนสูงขึ้น รวมทั้งประกอบอาชีพที่ดี ควรได้ถามเด็กถึงแผนการดำเนินชีวิตใน
อนาคตของเขาและการประกอบอาชีพอื่น โดยชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ของผลการเรียนในปัจจุบันกับ
การเรียนต่อในอนาคต เวชยันต์ เฮงสุนิซ กล่าวไว้ว่า ด้านการปรับตัวเข้ากับปัญหาการเรียน มี
ความสัมพันธ์กับปัญหาสุขภาพจิต เมื่อมีการปรับตัวสูงขึ้นจะทำให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตสูงตาม
ไปด้วย ปัญหาที่สำคัญคือ รายได้ ทุนการศึกษา ปัญหาสุขภาพจิตที่พบมากที่สุดในวัยรุ่นคือ
การขี้คิดขี้ทำ ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น สุขภาพจิตของเยาวชนนอกและในโรงเรียน มี
ความแตกต่างกันทางด้านความคิด การดำรงชีวิตและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โอบันโด
(Obondo) ศึกษาเด็กเรียนที่มีปัญหาการเรียนในเคนยาพบว่า ลักษณะของครอบครัวไม่มั่นคง
มีสัมพันธ์ภาพคลอนแคลน ความยากจน สภาพที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสม พ่อแม่มีความคาดหวัง
ในการส่งเสริมการเรียนต่ำ ฮอโรวิทซ์ (Horowitz) ศึกษาการลาออกกลางคันของนักเรียนอาชีว-
ศึกษา พบว่านักเรียนมีแนวโน้มจะออกกลางคันระหว่างศึกษาอยู่แล้ว ด้วยเหตุผลว่า มีความ
รู้สึกคุณค่าของตนเองต่ำ ไม่มีจุดหมาย มีความวิตกกังวลสูง จากผลการวิจัยพบว่ากลุ่มที่บิดา
มารดาต้องการให้ออกไปประกอบอาชีพ กลุ่มที่นักเรียนต้องการออกไปประกอบอาชีพมีผลต่อ
ปัญหาสุขภาพจิต และสุขภาพจิตทุกด้าน มากกว่ากลุ่มที่บิดามารดาสนับสนุนการศึกษา และ
กลุ่มที่นักเรียนคาดหวังในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น เนื่องจากบิดามารดาขาดเหตุจูงใจและ
ประสบการณ์ทางการศึกษา เพราะตนเองไม่เคยได้รับการศึกษาขั้นสูงมาก่อน จึงไม่ทราบ
แนวทางการศึกษาขั้นสูง อนึ่งฐานะทางเศรษฐกิจยากจนทำให้บิดามารดาไม่สามารถส่งบุตรเข้า
รับการศึกษาระดับสูงได้ เพราะการศึกษาระดับสูงจำเป็นต้องลงทุนมาก และใช้เวลานานกว่าจะ
เรียนสำเร็จ ไม่เห็นความสำคัญต่อการที่เด็กจำเป็นต้องได้รับการศึกษาสูงกว่าบิดามารดา แต่เด็ก
มีความคาดหวังในการศึกษาสูงกว่า ปวช. การต้องออกไปประกอบอาชีพโดยมีวุฒิการศึกษาระดับ
ปวช. อาจเนื่องจากรายได้ของครอบครัวทุนการศึกษา มีการเปลี่ยนแปลงของการดำรงชีวิต
จากระบบการศึกษาไปสู่การประกอบอาชีพ มีผลต่ออารมณ์ พฤติกรรมและการปรับตัวหลาย
ด้าน

17. ปัญหาของนักเรียน นักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. จำแนกตามปัญหาของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาสุขภาพจิตทุกด้านและสุขภาพจิตมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .50

กลุ่มที่มีปัญหาเรื่องเพื่อน กลุ่มที่มีปัญหาเรื่องเพศตรงข้าม มีปัญหาสุขภาพจิตทุกด้าน และสุขภาพจิต มากกว่ากลุ่มที่มีปัญหาการเรียน ยกเว้นกลุ่มที่มีปัญหาเพศตรงข้ามมีปัญหาสุขภาพจิตด้านความกลัวโดยไม่มีสาเหตุ มากกว่ากลุ่มที่มีปัญหาการเรียน กลุ่มที่มีปัญหาที่พักอาศัยมีความรู้สึกซึมเศร้ามากกว่ากลุ่มที่มีปัญหาการเรียน

จากผลดังกล่าว มีข้อมูลกล่าวถึง เดวิด (Devid) พบว่านักเรียนที่มีความพอใจในความสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นมาก จะมีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการสูงกว่านักศึกษาที่มีความพอใจในความสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นน้อย กลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .50 ไบเซนไทด์ (Bixentine) พบในช่วงวัยรุ่นนั้นการกระทำบางอย่างของพ่อแม่มีอิทธิพลต่อเด็กน้อยลง แต่เด็กจะได้รับอิทธิพลจากพฤติกรรมของกลุ่มเพื่อนในระดับสูง โดยเฉพาะพฤติกรรมก้าวร้าว ผีนั่งคม พบว่าวัยรุ่นในเมืองกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลมากกว่าวัยรุ่นในชนบท เขาจะพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้เพื่อนยอมรับ วัยรุ่นมีความศรัทธาและค่านิยมโน้มเอียงไปในทางฝ่ายเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ การคบเพื่อนในระยะนี้จะมีทั้งเพื่อนต่างเพศและเพศเดียวกัน มีการกระทำที่เรียกร้องความสนใจของเพศตรงข้าม ในการคบเพื่อนต่างเพศ เด็กวัยรุ่นจะมีความกังวลใจและลำบากใจในการที่จะปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนต่างเพศ ความสัมพันธ์ของวัยรุ่นกับเพื่อนต่างเพศ มีทั้งสภาพที่เป็นเพื่อนฝูงและในฐานะคู่สมรสในอนาคต ผู้ใหญ่ที่ไม่เข้าใจพัฒนาการของเด็กวัยนี้ มักจะขัดขวางการคบหาสมาคมกันระหว่างเด็กหญิงและเด็กชาย ซึ่งบางครั้งก่อให้เกิดปัญหาเกิดขึ้น เกี่ยวกับปัญหาที่พักอาศัย บ้านพักอาศัยจะต้องมีลักษณะเป็นไปตามความต้องการทางด้านจิตใจของผู้อาศัย ความสุขทางใจของผู้อาศัยเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดความสงบสุขขึ้นในบ้าน ความต้องการทางจิตใจของผู้อาศัยเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดความสงบสุขขึ้นในบ้าน ความต้องการทางจิตใจของผู้อาศัยขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมต่างๆ ภายในบ้าน เช่น การจัดบ้านเรือน ความสะอาดเรียบร้อยของบ้าน ความมีสัมพันธภาพกับเพื่อนบ้านใกล้เคียง และความเป็นอิสระของแต่ละบุคคล (Privacy) เช่น การมีห้องเป็นสัดส่วน จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของนักเรียน ที่มีผลต่อปัญหาสุขภาพจิตได้แก่ กลุ่มที่มีปัญหาเรื่องเพื่อน เรื่องเพศตรงข้าม และปัญหาเรื่องที่พักอาศัย มากกว่ากลุ่มที่มีปัญหาการเรียน เนื่องจากนักเรียน

ที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นเป็นวัยที่เด็กสมาคมกับกลุ่มเพื่อนมากที่สุด มีความกังวลใจ และลำบากใจในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนต่างเพศ เป็นวัยที่เด็กออกนอกบ้านมากกว่าปกติ เด็กต้องการเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับตน ไม่เฉพาะที่บ้านหรือที่โรงเรียนแต่จากเพื่อนด้วย สวนปัญหาที่พักอาศัยวัยรุ่นต้องการสภาพแวดล้อมภายในบ้านที่ถูกสุขลักษณะ มีความเป็นส่วนตัว การอยู่ในบ้านที่คับแคบแออัด มีผลต่อการถูกควบคุมจากบิดามารดามากขึ้น ไม่เป็นอิสระ เกิดอารมณ์ซึมเศร้า

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากโรงเรียนมีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ทุกด้านให้แก่เด็ก ตลอดจนทำหน้าที่อบรมสั่งสอนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ โรงเรียนจึงจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาทุกปัญหาที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะปัญหาด้านการเรียน และความประพฤติของเด็ก ก่อนที่เด็กจะกระทำผิดขั้นรุนแรง ดังนั้นเมื่อโรงเรียนตระหนักแล้วว่าภูมิหลังทางครอบครัวมีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาของเด็ก แม้จะเป็นเพียงปัญหาที่เพิ่งเกิดขึ้นและไม่ร้ายแรง โรงเรียนจึงควรจะได้จัดให้ครูและผู้ปกครองมีการติดต่อกัน อาจจะใช้วิธีจัดตั้งสมาคมครูผู้ปกครอง เพื่อเป็นสื่อกลางในการติดต่อระหว่างครูกับผู้ปกครอง หรือครูไปเยี่ยมบ้านเด็ก เพื่อโรงเรียนและบ้านจะได้มีความใกล้ชิดและมีความเข้าใจต่อกันในการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาลูกหลานของเด็ก และการแก้ไขปัญหาลูกหลานของเด็กจะได้รับผลสำเร็จยิ่งขึ้น ถ้าโรงเรียนจะจัดให้มีบริการแนะแนวโดยมีครูที่มีความสามารถในด้านการแนะแนวทำการแนะแนวทั้งต่อตัวเด็กและผู้ปกครอง ครูแนะแนวที่ทำหน้าที่ได้ดีจะต้องศึกษาภูมิหลังทางครอบครัวของเด็ก เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาให้ถูกต้องที่สุด พร้อมทั้งจัดให้มีการติดตามผลการแนะแนวที่ให้แก่วัยรุ่นและครอบครัวทุกราย นอกจากนี้จะจัดบริการแนะแนวแล้วทางสมาคมครูผู้ปกครองควรจะได้จัดการศึกษาผู้ใหญ่ด้วยการให้ความรู้ในด้านต่างๆ แก่บิดามารดาหรือผู้ปกครอง เช่น ความรู้ทางด้านจิตวิทยา เศรษฐศาสตร์ และวิชาชีพ โดยเน้นหนักไปในแง่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ของผู้เป็นบิดามารดาหรือผู้ปกครอง เป็นการช่วยยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจให้ดียิ่งขึ้น อันเป็นวิธีที่จะช่วยแก้ไขปัญหาลูกหลานทางด้านการศึกษาและความประพฤติได้ด้วย นอกจากนี้ยังทำให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีความรู้ในการแก้ปัญหาลูกหลานได้ถูกต้องมากขึ้น ถ้าโรงเรียนขาดวิทยากรที่จะให้ความรู้ก็อาจขอความร่วมมือจากกรมประชาสงเคราะห์ ศูนย์เยาวชน ศูนย์สุขภาพจิต หรือสถาบันอื่นๆ ให้จัดส่งวิทยากรมาบรรยายตามโปรแกรมที่โรงเรียนจัดไว้

2. ปัญหาทางครอบครัวบางด้านที่ครูไม่สามารถแก้ไขตามลำพัง ก็ควรขอความช่วยเหลือจากบุคลากรที่ทำหน้าที่บริการทางสุขภาพจิตโดยตรง

3. วิทยาลัยอาชีวศึกษา มีการจัดการสอนแบบ 2 ผลัด เด็กจึงมีเวลาว่างมาก อาจทำให้ใช้เวลาว่างไปในทางที่ไม่เป็นประโยชน์ได้ โรงเรียนจึงควรสอนให้เด็กรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และได้รายได้พิเศษจากการใช้เวลาว่างด้วย เช่น การส่งเด็กไปฝึกงานยังสถานประกอบการ เพื่อประเมินและปรับปรุงแผนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับตลาดแรงงานปัจจุบัน

4. การจัดแข่งขันฝีมือช่าง เพื่อให้เด็กพัฒนาทักษะทางวิชาชีพที่ตนเองถนัด เพื่อช่วยส่งเสริมทักษะทางการประกอบอาชีพในภายหน้า

5. ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมในเรื่องภูมิหลังทางครอบครัวของเด็กที่มีผลการเรียนต่ำ เพื่อจะได้นำผลมาเปรียบเทียบกับภูมิหลังทางครอบครัวของเด็กที่มีผลการเรียนปกติ และยังเป็นหลักฐานหรือข้อพิสูจน์ที่ช่วยยืนยันว่าภูมิหลังทางครอบครัวด้านใดบ้างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีปัญหาของเด็ก ภูมิหลังด้านนั้นๆ เกี่ยวข้องกับการมีปัญหาของเด็กมากน้อยเพียงไร และควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับโรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็กในโรงเรียน เพื่อให้เห็นถึงความร่วมมือและการติดต่อระหว่างบิดามารดากับครูว่าอยู่ในลักษณะใด ตลอดจนช่วยให้ครูทราบลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างเด็กในโรงเรียนว่าเป็นไปในลักษณะใด จะมีผลเกี่ยวข้องต่อการมีปัญหาของเด็กหรือไม่ อันจะมีผลทำให้ครูเข้าใจและสามารถแก้ปัญหาให้เด็กได้ดียิ่งขึ้น

6. ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมว่าแรงจูงใจภายนอกและแรงจูงใจภายใน มีผลต่อความมุ่งหวังทางการศึกษาเพียงใด ตลอดจนการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง (Self - concept) มีผลต่อสุขภาพจิตอย่างไรบ้าง

นอกจากโรงเรียนจะพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวของเด็กด้วยความขอความร่วมมือจากทางบ้านแล้ว สถาบันที่จะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวของเด็กควรจะร่วมมือกับทางบ้าน และทางโรงเรียนแก้ไขปัญหาดังแต่เด็กเริ่มมีปัญหาด้วยการศึกษาภูมิหลังทางครอบครัวของเด็ก โดยจัดบุคลากรไปเยี่ยมบ้านเด็ก เพื่อนำสาเหตุของการเกิดปัญหามาแก้ไขและจัดการช่วยเหลือ

กิจกรรมต่างๆ ที่กรมประชาสัมพันธ์ได้ทำอยู่แล้ว เช่น สงเคราะห์ครอบครัวที่ยากจน ให้ทุนการศึกษาแก่เด็กยากจนจะยิ่งบรรลุผลสำเร็จมากขึ้นถ้าได้ศึกษาถึงภูมิหลังทางครอบครัวของเด็ก เพราะจะทำให้เข้าใจเด็กและลักษณะครอบครัวที่จะทำให้เด็กมีปัญหาได้ เนื่องจากการวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบว่าภูมิหลังทางครอบครัวเกี่ยวข้องกับการมีสุขภาพจิตของเด็ก ดังนั้นการแก้ไขปัญหของเด็กโดยไม่ศึกษาภูมิหลังทางครอบครัวของเด็ก เป็นวิธีการแก้ไขที่ไม่ถูกต้องและไม่เกิดประโยชน์ต่อตัวเด็กและครอบครัวของเด็กในระยะยาว

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปว่านักเรียนอาชีวศึกษาระดับ ปวช. มีคะแนนเฉลี่ยสุขภาพจิตโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปกติทุกด้าน แต่เมื่อพิจารณาปัญหาสุขภาพจิตแต่ละด้านกับตัวแปรด้านภูมิหลังของนักเรียน พบว่า ปัญหาสุขภาพจิตมีความสัมพันธ์กับภูมิหลัง โดยภูมิหลังที่แตกต่างกัน ทำให้มีปัญหาสุขภาพจิตแตกต่างกัน ผลที่ได้จากการวิจัยนี้สามารถให้แนวทางแก่บิดามารดา สถานศึกษา ครู อาจารย์ และนักเรียน ดังนี้

1. สถาบันการศึกษา ต้องมีส่วนช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาสุขภาพจิตโดยส่งเสริมหรือชดเชยให้เกิดประสบการณ์ต่างๆ บางอย่างที่เขาขาดหรือไม่ได้รับจากครอบครัว สร้างเสริมการปรับตัวทางบุคลิกภาพและสุขภาพจิต โดยเมื่อใดที่เกิดการปรับตัวที่ผิดปกติหรือไม่ดี จะต้องมีการดูแล แก้ไข เพื่อให้เกิดการปรับตัวใหม่ที่ถูกต้องและสร้างสรรค์ สำหรับเด็กที่มีปัญหาสุขภาพจิตเป็นรายกรณี สมควรได้รับการบำบัดช่วยเหลือ แก้ไข เพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวดีขึ้น ส่งผลให้ผลการเรียนดีขึ้นด้วย

2. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว สาเหตุของความขัดแย้งในครอบครัวที่ทราบจากผลงานวิจัยนี้จะเป็นแนวทางการป้องกันปัญหาขั้นพื้นฐานของครอบครัว ขณะเดียวกันก็ควรส่งเสริมให้คู่สมรสมีทักษะการสื่อสารระหว่างกัน และมีทักษะในการแก้ปัญหาาร่วมกัน

3. การตัดสินใจในครอบครัว บิดามารดามีการตัดสินใจร่วมกัน แสดงให้เห็นถึงความมีประชาธิปไตยในบ้าน อันเป็นพื้นฐานที่ดีของการขยายไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยในวงกว้างของสังคม นอกจากนี้ยังแสดงว่ามีการเปลี่ยนแปลงของบทบาทผู้ชายว่าจะต้องมีส่วนร่วมรับรู้

และร่วมตัดสินใจในเรื่องเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูมากขึ้น และผู้หญิงก็มีส่วนช่วยเหลือผู้ชายในเรื่องเศรษฐกิจมากขึ้น และมีส่วนช่วยในการตัดสินใจเรื่องนี้มากขึ้น

4. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปกครอง ผู้ปกครองควรส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนให้มาก เพราะบทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมทางการเรียน มีความสำคัญยิ่งต่อการศึกษาของนักเรียน การส่งเสริมควรกระทำตั่งแต่นักเรียนยังเล็ก เพื่อให้เด็กได้เห็นความสำคัญของการศึกษา และมีลักษณะนิสัยที่ดีในเรื่องของการศึกษาตั้งแต่เล็กจนติดเป็นลักษณะที่ดีตลอดไป โดยเฉพาะการส่งเสริมในด้านการสนับสนุนทางจิตวิทยา ด้านความช่วยเหลือ ด้านกระตุ้นพัฒนาทางสติปัญญา และด้านการจัดสภาพแวดล้อมภายในบ้าน ผู้ปกครองควรมีการส่งเสริมให้มากจนนักเรียนรับรู้ในระดับสูง เพราะจะทำให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนอย่างมาก ส่วนในด้านความกดดันผู้ปกครองจะลดน้อยลงจนนักเรียนรับรู้ได้ในระดับต่ำ เพราะในด้านนี้ถ้ามีมากจะส่งผลให้นักเรียนมีปัญหาสุขภาพจิต เกิดความตึงเครียด และขัดแย้งกัน

5. การรับนักเรียนเข้าเรียนอาชีวศึกษา ควรคำนึงถึงความสนใจ ความถนัด พื้นความรู้ ทักษะ และโอกาสที่จะประกอบอาชีพของนักเรียน โดยอาจารย์ผู้สอนวิชาชีพ ควรจัดให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ตรงในการปฏิบัติงานด้านอาชีพ โดยการพานักเรียนออกไปดูงานอาชีพตามสถานประกอบการนอกโรงเรียนให้มากขึ้น และควรเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ด้านวิชาชีพแก่นักเรียนให้มากขึ้น เพื่อให้นักเรียนทราบข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพต่างๆ และเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในการปลูกฝังให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพต่างๆ

6. ผู้ปกครองส่วนใหญ่ ยังขาดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับวิชาชีพ ไม่เห็นความสำคัญของวิชาชีพ จากผลการวิจัยผู้ปกครองเกินครึ่งหนึ่งคิดว่า การศึกษาระดับ ปวช. คิดว่าเพียงพอแล้ว จึงควรให้มีการประชาสัมพันธ์ และแนะนำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนวิชาชีพ ซึ่งเป็นการสะดวกที่จะขอความร่วมมือในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการให้ความรู้และทักษะด้านอาชีพแก่นักเรียน เช่น ขอความร่วมมือในการรับนักเรียนเข้าฝึกปฏิบัติงาน

สรุปผลการศึกษาต่อเรื่องสุขภาพจิต มีผลสนับสนุนกันกับภูมิหลังของนักเรียน โดยจะต้องวางอยู่บนพื้นฐานของการที่เยาวชนได้รับการตอบสนองด้านความต้องการพื้นฐาน และ

ความสนใจทั้งที่เป็นลักษณะธรรมชาติของมนุษย์และของบุคคลเฉพาะวัยอย่างเพียงพอ และเหมาะสมกับสภาพทางสังคม วัฒนธรรมที่แวดล้อม และบนพื้นฐานสำคัญนี้จะต้องได้รับการดูแลสอดส่องป้องกันจากปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ที่อาจเป็นอันตรายเมื่อเข้ามากกระทบ ที่จุดนี้ความสัมพันธ์ที่มั่นคงระหว่างเด็กและพ่อแม่ภายในสถาบันครอบครัวจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกฝ่ายจะต้องให้ความสำคัญและส่งเสริมเสถียรภาพในครอบครัว ทุกฝ่ายไม่อาจเพิกเฉยต่อการให้ความสำคัญและความร่วมมือกันอย่างจริงจังที่จะช่วยฟื้นฟูสภาพครอบครัวที่อบอุ่นและสร้างสรรค์ให้แก่เด็กและเยาวชน